Európsky parlament
2024-2029

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2025)0156

Správy o Bosne a Hercegovine za roky 2023 a 2024

Uznesenie Európskeho parlamentu z 9. júla 2025 o správach Komisie o Bosne a Hercegovine za roky 2023 a 2024 (2025/2018(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Všeobecnú rámcovú dohodu o mieri v Bosne a Hercegovine, ktorá bola parafovaná 21. novembra 1995 v Daytone a podpísaná 14. decembra 1995 v Paríži (Daytonská mierová dohoda),

– so zreteľom na Dohodu o stabilizácii a pridružení medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Bosnou a Hercegovinou na strane druhej[1], ktorá nadobudla platnosť 1. júna 2015,

– so zreteľom na žiadosť Bosny a Hercegoviny o členstvo v EÚ predloženú 15. februára 2016,

– so zreteľom na stanovisko Komisie z 29. mája 2019 k žiadosti Bosny a Hercegoviny o členstvo v Európskej únii (COM(2019)0261),

– so zreteľom na závery Európskej rady z 15. decembra 2022, ktorými sa Bosne a Hercegovine udeľuje štatút kandidátskej krajiny,

– so zreteľom na závery Európskej rady z 22. marca 2024 o začatí prístupových rokovaní s Bosnou a Hercegovinou,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1529 z 15. septembra 2021, ktorým sa zriaďuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA III)[2],

---

1 Ú. v. EÚ L 164, 30.6.2015, s. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2015/997/oj.

2 Ú. v. EÚ L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1449 zo 14. mája 2024 o zriadení Nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán[1],

– so zreteľom na závery predsedníctva zo zasadnutia Európskej rady v Solúne, ktoré sa konalo 19. a 20. júna 2003,

– so zreteľom na vyhlásenia zo samitov EÚ – západný Balkán zo 6. mája 2020, z 13. decembra 2023 a 18. decembra 2024 v Bruseli,

– so zreteľom na berlínsky proces, ktorý sa začal 28. augusta 2014,

– so zreteľom na rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/1923 zo 4. novembra 2021 o opatrení pomoci v rámci Európskeho mierového nástroja na podporu budovania kapacít ozbrojených síl Bosny a Hercegoviny[2],

– so zreteľom na rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/2353 z 1. decembra 2022 o opatrení pomoci v rámci Európskeho mierového nástroja na posilnenie kapacít ozbrojených síl Bosny a Hercegoviny[3],

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. februára 2020 s názvom Posilnený proces pristúpenia – dôveryhodná perspektíva členstva v EÚ pre západný Balkán (COM(2020)0057),

– so zreteľom na oznámenie Komisie zo 6. októbra 2020 s názvom Hospodársky a investičný plán pre západný Balkán (COM(2020)0641),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 8. novembra 2023 s názvom Oznámenie o politike rozširovania EÚ z roku 2023 (COM(2023)0690) a na sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Správa o Bosne a Hercegovine za rok 2023 (SWD(2023)0691),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 8. novembra 2023 s názvom Nový plán rastu pre západný Balkán (COM(2023)0691),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 12. marca 2024 s názvom Správa o pokroku Bosny a Hercegoviny – marec 2024 (COM(2024)0129),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. marca 2024 o reformách pred rozšírením a o preskúmaní politík (COM(2024)0146),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. októbra 2024 s názvom Oznámenie o politike rozširovania EÚ za rok 2024 (COM(2024)0690)

---

1 Ú. v. EÚ L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

2 Ú. v. EÚ L 391, 5.11.2021, s. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1923/oj.

3 Ú. v. EÚ L 311, 2.12.2022, s. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2353/oj.

a na sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Správa o Bosne a Hercegovine za rok 2024 (SWD(2024)0691),

– so zreteľom na prehľad a hodnotenie krajiny zamerané na program hospodárskych reforiem Bosny a Hercegoviny, ktoré 31. mája 2023 a 13. júna 2024 zverejnila Komisia,

– so zreteľom na piate zasadnutie Rady pre stabilizáciu a pridruženie EÚ – Bosna a Hercegovina, ktoré sa konalo 19. júla 2023 a na siedme zasadnutie Výboru pre stabilizáciu a pridruženie EÚ – Bosna a Hercegovina, ktoré sa konalo 19. septembra 2024,

– so zreteľom na výsledky tretej, štvrtej, piatej a šiestej schôdze Parlamentného výboru pre stabilizáciu a pridruženie EÚ – Bosna a Hercegovina, ktoré sa konali 30. a 31. októbra 2023, 13. a 14. marca 2024, 30. októbra 2024 a 12. a 13. marca 2025,

– so zreteľom na správu expertov z 5. decembra 2019 o otázkach právneho štátu v Bosne a Hercegovine,

– so zreteľom na politickú dohodu Európskej rady z 12. júna 2022 o zásadách na zabezpečenie toho, aby bola Bosna a Hercegovina fungujúcou krajinou, ktorá napreduje na svojej európskej ceste,

– so zreteľom na 63., 64., 65. a 66. správu vysokého predstaviteľa pre vykonávanie mierovej dohody týkajúcej sa Bosny a Hercegoviny generálnemu tajomníkovi OSN z 9. mája 2023, 2. novembra 2023, 15. mája 2024 a 1. novembra 2024,

– so zreteľom na rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN 2757 (2024) z 1. novembra 2024, ktorou sa predlžuje mandát ozbrojených síl pod vedením Európskej únie v Bosne a Hercegovine (EUFOR) do 2. novembra 2025,

– so zreteľom na rezolúciu Valného zhromaždenia OSN 78/282 z 23. mája 2024, v ktorej bol 11. júl vyhlásený za Medzinárodný deň reflexie a spomienky na genocídu 1995 v Srebrenici,

– so zreteľom na Dohovor OSN o právach dieťaťa (UNCRC), ktorý Bosna a Hercegovina ratifikovala 6. marca 1992, a na jeho tri opčné protokoly, konkrétne: opčný protokol o účasti detí v ozbrojených konfliktoch, ratifikovaný 10. októbra 2003; opčný protokol o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii, ratifikovaný 4. septembra 2001; a opčný protokol o procedúre oznámení, ratifikovaný 19. októbra 2018,

– so zreteľom na rezolúcie UNESCO o práve na vzdelanie v materinskom jazyku, Dohovor UNESCO zo 17. októbra 2003 na ochranu nehmotného kultúrneho dedičstva, ako aj Dohovor UNESCO z 20. októbra 2005 o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov,

– so zreteľom na ústavu Bosny a Hercegoviny,

– so zreteľom na zmenu volebného zákona Bosny a Hercegoviny, ktorú nariadil vysoký predstaviteľ v Bosne a Hercegovine 26. marca 2024,

– so zreteľom na návštevy podpredsedníčky Európskej komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (PK/VP) Kaje Kallasovej a generálneho tajomníka NATO Marka Rutteho v Bosne a Hercegovine v marci a apríli 2025,

– so zreteľom na vyhlásenie predsedu Európskej rady Antónia Costu z apríla 2025 adresované politickým lídrom Bosny a Hercegoviny,

– so zreteľom na svoje odporúčanie z 23. novembra 2022 Rade, Komisii a podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku k novej stratégii Únie pre rozširovanie[1],

– so zreteľom na svoju správu zo 17. januára 2024 s názvom Úloha preventívnej diplomacie pri riešení zamrznutých konfliktov vo svete - premárnená príležitosť alebo zmena pre budúcnosť?[2],

– so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Bosne a Hercegovine,

– zo zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A10-0108/2025),

A. keďže rozširovanie je jedným z najúčinnejších nástrojov zahraničnej politiky EÚ a geostrategickou investíciou do mieru, demokracie, stability, bezpečnosti a prosperity na európskom kontinente a má naďalej zásadný význam, najmä v kontexte rýchlych a veľkých geopolitických zmien a rastúcej konkurencie s autoritárskymi režimami;

B. keďže každá krajina sa posudzuje na základe vlastných zásluh pri plnení kodanských kritérií vrátane úplného dodržiavania demokracie, právneho štátu, základných hodnôt EÚ, ľudských práv, práv menšín a slobody médií;

C. keďže EÚ je aj naďalej hlavným politickým a hospodárskym partnerom krajín západného Balkánu; keďže EÚ je naďalej najväčším obchodným a investičným partnerom Bosny a Hercegoviny, ktorý pokrýva väčšinu jej zahraničných obchodných tokov a zohráva ústrednú úlohu v procese jej hospodárskej integrácie;

D. keďže Bosna a Hercegovina je kandidátskou krajinou a jasná väčšina jej občanov túži po euroatlantickej integrácii v záujme udržateľného

---

1 Ú. v. EÚ C 167, 11.5.2023, s. 105.
2 Ú. v. EÚ C, C/2024/5744, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5744/oj.

mieru, demokracie a prosperity; keďže v roku 2025 si pripomíname 30. výročie Daytonskej mierovej dohody, ktorá je naďalej základom inštitucionálneho usporiadania Bosny a Hercegoviny a mala byť zárukou rovnosti jej troch štátotvorných národov;

E. keďže verejná podpora zostáva krehká v dôsledku naratívov zameraných proti EÚ, ktoré propagujú neliberálni aktéri z regiónu i mimo neho;

F. keďže Daytonská mierová dohoda napriek svojim nedostatkom podporila mier a následnú stabilizáciu v Bosne a Hercegovine vytvorením kľúčových inštitúcií, ktoré umožnili krajine napredovať na ceste integrácie do EÚ a NATO;

G. keďže 30 rokov po skončení vojny je Bosna a Hercegovina naďalej nefunkčná a opäť sa nachádza v stave hlbokej politickej a bezpečnostnej krízy, pričom je poznačená pokusmi o odtrhnutie a vysokou mierou korupcie;

H. keďže EÚ rozhodne podporuje územnú celistvosť a zvrchovanosť Bosny a Hercegoviny a nebude akceptovať žiadne pokusy o jej narušenie; keďže v Strategickom kompase sa uvádza, že z hľadiska bezpečnosti a stability je mimoriadne dôležité podporovať zvrchovanosť, jednotu a územnú celistvosť Bosny a Hercegoviny;

I. keďže prezident Republiky srbskej Milorad Dodik a politici Aliancie nezávislých sociálnych demokratov (SNSD) iniciovali protiústavné kroky na zrušenie štátnych zákonov v rámci Republiky srbskej a napadli kľúčové štátne inštitúcie, konkrétne Úrad vysokého predstaviteľa, Ústavný súd Bosny a Hercegoviny a súdnictvo; keďže orgány Republiky srbskej sa zúčastnili na „Celosrbskom zhromaždení“, ktoré sa konalo 8. júna 2024 v Belehrade pod heslom „Jeden národ, jedno zhromaždenie“, keďže sa začal proces formovania novej proeurópskej väčšiny;

J. keďže EUFOR Althea je misia EÚ v rámci SBOP, ktorá pomáha Bosne a Hercegovine udržiavať stabilné a bezpečné prostredie v krajine a podporuje úsilie ozbrojených síl o zosúladenie s normami NATO, pričom zároveň slúži ako odstrašujúci prostriedok proti akýmkoľvek zahraničným hrozbám;

K. keďže smerovanie Bosny a Hercegoviny do EÚ je čoraz častejšie terčom škodlivých zahraničných aktérov, najmä Ruskej federácie a Čínskej ľudovej republiky, ktorí využívajú etnické spory a inštitucionálnu krehkosť na bránenie reformám, ohrozovanie ústavného poriadku a narúšanie dôvery verejnosti v EÚ; keďže ruské štátom kontrolované médiá vrátane tlačovej agentúry Sputnik Serbia a spravodajského kanála RT Balkan naďalej pôsobia v Bosne a Hercegovine, najmä v Republike srbskej, a šíria dezinformácie a prokremeľské naratívy, čím porušujú sankcie EÚ voči ruským propagandistickým médiám;

L. keďže Bosna a Hercegovina je mnohonárodnostný štát, na ktorého území už stáročia žijú rôzne náboženské a etnické skupiny, čo dokazuje, že národy s rôznymi názormi môžu spolunažívať v prostredí tolerancie a vzájomného rešpektu; keďže jazyková a kultúrna rozmanitosť je jednou zo základných zásad Európskej únie, ako je zakotvené v článkoch 21 a 22 Charty základných práv:

M. keďže v prípade všeobecných volieb v roku 2022 volebná pozorovateľská misia Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE/ODIHR) dospela k záveru, že volebný proces je naďalej zraniteľný voči vonkajšiemu zasahovaniu vrátane zneužívania administratívnych zdrojov a zaujatého mediálneho pokrytia ovplyvneného platformami podporovanými zo zahraničia, a vyzvala na zvýšenú ochranu pred dezinformáciami, transparentnosť financovania kampaní a záruky pre novinárov a občiansku spoločnosť;

Záväzok v súvislosti s pristúpením k EÚ

1. potvrdzuje svoju podporu pristúpeniu Bosny a Hercegoviny k EÚ prostredníctvom procesu založeného na dosiahnutých výsledkoch, kodanských kritériách, jednote, zvrchovanosti, územnej celistvosti a rovnosti medzi jej občanmi;

2. víta rozhodnutie Európskej rady začať prístupové rokovania s Bosnou a Hercegovinou v kontexte zmenenej geopolitickej reality po začiatku útočnej vojny Ruska proti Ukrajine; víta prijatie viacerých kľúčových zákonov pred týmto rozhodnutím, vyjadruje však poľutovanie nad tým, že pozitívna dynamika reforiem sa zastavila, a poukazuje na nedostatočné vykonávanie a presadzovanie prijatých zákonov; vyjadruje poľutovanie nad tým, že legislatívny proces bol poznačený nedostatočnou transparentnosťou a obmedzeným prístupom kľúčových zainteresovaných strán; berie na vedomie nedávne prijatie zákona o kontrole hraníc a zákona o ochrane osobných údajov a požaduje ich dôkladné vykonávanie; vyzýva na prípravy na vytvorenie inštitucionálneho a finančného základu pre toto rozšírenie s cieľom zabezpečiť udržateľnú integráciu do EÚ;

3. naliehavo vyzýva legitímnych politických lídrov Bosny a Hercegoviny na všetkých úrovniach, aby podnikli všetky relevantné kroky stanovené v odporúčaní Komisie z 12. októbra 2022 pri plnom rešpektovaní riadnych demokratických, transparentných a inkluzívnych postupov v rámci príslušných inštitúcií, aby Rada mohla prijať rokovací rámec, keď budú tieto podmienky splnené, a aby zintenzívnili úsilie o splnenie 14 kľúčových priorít, ktoré Komisia stanovila v roku 2019; vyzýva všetkých politických aktérov, aby podporovali jednotu, zvrchovanosť a územnú celistvosť Bosny a Hercegoviny a aby sa zdržali akejkoľvek rozdeľujúcej rétoriky a činov vrátane separatistických, ako aj podnecovania k etnickej, náboženskej a rasovej neznášanlivosti, popierania genocídy a iných

vojnových zločinov a glorifikovania vojnových zločinov a ich páchateľov;

4. zdôrazňuje, že prístupový proces Bosny a Hercegoviny musí byť ukotvený vo fungujúcich demokratických inštitúciách, právnom štáte, boji proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti, ako aj v dodržiavaní základných práv a nediskriminácii vo vzťahu ku všetkým občanom vrátane štátotvorných národov bez ohľadu na etnickú, náboženskú alebo inú príslušnosť;

5. dôrazne odsudzuje opakované používanie štvavej rétoriky a prijímanie separatistických zákonov a politík prezidentom Republiky srbskej Miloradom Dodikom, stranou SNSD a zhromaždením entity Republika srbská vrátane osláv takzvaného „Dňa Republiky srbskej“ a Dňa štátnosti Republiky srbskej; zdôrazňuje, že takéto kroky narúšajú ústavný poriadok, územnú celistvosť a zvrchovanosť Bosny a Hercegoviny, sú nezlučiteľné s jej procesom pristúpenia k EÚ a podkopávajú Daytonskú mierovú dohodu;

6. naliehavo žiada všetky členské štáty – a vyzýva na ich jednotu –, ako aj Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a Komisiu, aby konali rozhodnejšie a reagovali na tieto priame hrozby pre európsku bezpečnosť, a opakuje svoju výzvu na cielené sankcie voči všetkým destabilizačným aktérom, najmä Miloradovi Dodikovi, ako aj voči ďalším vysokopostaveným predstaviteľom Republiky srbskej a Srbska, ktorí separatistické politiky z politického a materiálneho hľadiska podporujú; vyzýva všetky členské štáty, aby zabezpečili, že tieto sankcie bude môcť prijať Rada, a aby ich uložili na bilaterálnej úrovni alebo na základe dohody s ostatnými členskými štátmi, ak ich prijatie v Rade nebude možné; odsudzuje úlohu maďarskej vlády pri blokovaní sankcií; schvaľuje vyhlásenia generálneho tajomníka NATO Marka Rutteho z 10. marca 2025 v Sarajeve a PK/VP Kaje Kallasovej z 8. apríla v Sarajeve a vyzýva na zachovanie stability v krajine; je presvedčený, že vysokí predstavitelia EÚ by sa nemali zapájať do spolupráce s aktérmi, ktorí ohrozujú ústavný poriadok Bosny a Hercegoviny, aby nepoškodili dôveryhodnosť EÚ pri podpore štátnych inštitúcií Bosny a Hercegoviny, a víta zákazy cestovania, ktoré niektoré členské štáty uvalili na vysokopostavených jednotlivcov z Republiky srbskej;

7. berie na vedomie rozhodnutie súdu Bosny a Hercegoviny v prípade Milorada Dodika z 26. februára 2025 a je veľmi znepokojený stupňujúcim sa napätím a krokmi, ktoré odvtedy podnikol, vrátane bezprecedentných útokov na inštitúcie Bosny a Hercegoviny a zastrašovania opozície v Republike srbskej; vyjadruje poľutovanie nad tým, že ruské a srbské orgány podporujú takéto politiky, a vyzýva všetkých domácich, regionálnych a medzinárodných aktérov, aby rešpektovali zvrchovanosť a územnú celistvosť Bosny a Hercegoviny; vyzýva na medzinárodnú izoláciu Milorada Dodika; odsudzuje nedávne rozhodnutie vlády Republiky srbskej vyhlásiť vysokú úradníčku nemeckého ministerstva zahraničných vecí za

nežiaducu osobu; so znepokojením konštatuje, že INTERPOL odmietol vydať červený obežník na účely medzinárodného zatykača, a vyzýva sily EUFOR, aby poskytli konkrétnu podporu orgánom Bosny a Hercegoviny s cieľom ukončiť pokračujúce úsilie o oslabenie právnej a politickej stability krajiny a aby preukázali odhodlanie a schopnosť EÚ a EUFOR udržiavať mier, presadzovať právny štát a zachovať integritu právnych inštitúcií;

8. vyjadruje poľutovanie nad tým, že politika a kroky Milorada Dodika vrátane častých blokád orgánov a rozhodovania na štátnej úrovni a oslabovania inštitúcií Bosny a Hercegoviny potrebných pre technickú prácu na zosúlaďovaní s *acquis* EÚ sú hlavným faktorom problematickej cesty Bosny a Hercegoviny k vstupu do EÚ a jasným porušením politickej dohody z 12. júna 2022; víta prácu príslušných inštitúcií Bosny a Hercegoviny a vyzýva ich, aby dodržiavali riadne postupy a vykonávali a implementovali všetky rozhodnutia pri plnom rešpektovaní zásad právneho štátu; naliehavo žiada všetkých politických aktérov, najmä v entite Republika srbská, aby odmietli všetky separatistické kroky podkopávajúce jednotu, zvrchovanosť, územnú celistvosť a bezpečnosť krajiny; naliehavo vyzýva Národné zhromaždenie Republiky srbskej, aby zabezpečilo, že v jeho úradnom vestníku sa budú uvádzať rozhodnutia Ústavného súdu Bosny a Hercegoviny týkajúce sa právnych predpisov Republiky srbskej, ktoré podľa súdu ohrozovali ústavný poriadok a boli zrušené;

9. naliehavo žiada Komisiu, aby v úzkej spolupráci s členskými štátmi a medzinárodnými partnermi vrátane Úradu vysokého predstaviteľa, Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) a Rady Európy zhodnotila skúsenosti získané počas uplynulých 15 rokov európskej angažovanosti v Bosne a Hercegovine a aby zodpovedajúcim spôsobom upravila svoju stratégiu a opätovne sa zamerala na dosiahnutie hmatateľného pokroku a reforiem, ktoré urýchlia cestu krajiny k členstvu v EÚ, čím by opätovne potvrdila neochvejný záväzok EÚ plne integrovať Bosnu a Hercegovinu do Únie;

10. víta formálne úplné zosúladenie Bosny a Hercegoviny so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ vrátane reštriktívnych opatrení v reakcii na útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine a naliehavo vyzýva na účinné vykonávanie týchto opatrení; víta pokračujúcu účasť Bosny a Hercegoviny na misiách a operáciách krízového riadenia EÚ; odsudzuje proruský postoj vedenia Republiky srbskej a jeho časté stretnutia s Vladimírom Putinom a ďalšími ruskými predstaviteľmi; vyjadruje vážne znepokojenie nad bezpečnostnými rizikami, ktoré tieto väzby predstavujú; naliehavo žiada EÚ, aby vyšetrila využívanie Republiky srbskej ako vstupnej brány pre ruské spravodajské operácie a hybridné útoky na členské štáty EÚ; vyzýva na podporu Bosny a Hercegoviny v boji proti dezinformačným kampaniam pochádzajúcim z Ruska v rámci spoločného úsilia proti hybridným hrozbám; rozhodne podporuje sústavné úsilie Bosny a Hercegoviny o euroatlantickú integráciu a členstvo v NATO a vyzýva

všetkých politických aktérov, aby podnikli konkrétne politické kroky na naplnenie týchto snáh;

11. opakuje svoju podporu Úradu vysokého predstaviteľa a operácii EUFOR Althea pri dohliadaní na vykonávanie Daytonskej mierovej dohody v súlade s ich mandátmi založenými na politickej neutralite a plnom rešpektovaní ústavy Bosny a Hercegoviny, kým krajina nesplní „program 5+2“ a neskončí sa jej medzinárodný dohľad; víta obnovenie mandátu operácie EUFOR Althea; vyjadruje poľutovanie nad tým, že Bosna a Hercegovina je stále vo veľkej miere závislá od mandátu Úradu vysokého predstaviteľa a prítomnosti EUFOR Althea, ale uznáva, že ide o kľúčovú inštitúciu pri zabezpečovaní nielen mieru, ale aj samotného fungovania krajiny, a oceňuje jej význam;

12. pripomína, že operácia EUFOR Althea zohráva rozhodujúcu úlohu pri zaisťovaní bezpečnosti, územnej celistvosti, stability, zvrchovanosti a politickej nezávislosti Bosny a Hercegoviny a zároveň zabezpečuje, aby miestne zainteresované strany konali v súlade s týmito základnými zásadami, ako sa uvádza v Daytonskej mierovej dohode a v rezolúciách Bezpečnostnej rady OSN; naliehavo vyzýva sily EUFOR, aby tento mandát jednoznačne prezentovali občanom Bosny a Hercegoviny ako opatrenie na budovanie dôvery;

13. ďalej víta rozhodnutie Rady o opatrení pomoci v rámci Európskeho mierového nástroja v hodnote 10 miliónov EUR v prospech ozbrojených síl Bosny a Hercegoviny (OSBH) a zmluvu o spolupráci a výcviku na rok 2023 medzi ozbrojenými silami Bosny a Hercegoviny a EUFOR; vyzýva Radu a PK/VP, aby umožnili všetkým oprávneným členským štátom zúčastňovať sa na mierových misiách EÚ, ako je napríklad operácia EUFOR Althea v Bosne a Hercegovine; vyzýva orgány Bosny a Hercegoviny, NATO a EUFOR Althea, aby začali reformný proces ozbrojených síl Bosny a Hercegoviny;

14. je naďalej znepokojený škodlivým zahraničným zasahovaním a dezinformačnými kampaňami zahraničných aktérov v Bosne a Hercegovine, najmä Ruska a Číny, ako aj ich šírením prostredníctvom miestnych médií a politických štruktúr, najmä zo strany Republiky srbskej; vyjadruje vážne znepokojenie nad podporou separatistickej rétoriky zo strany Kremľa, pokusmi o delegitimizáciu štátnych inštitúcií a zasahovaním do súdnych a volebných záležitostí; upozorňuje na nedávne úsilie Ruska v Bezpečnostnej rade OSN obhajovať protiústavné kroky orgánov Republiky srbskej;

15. požaduje ďalšie kroky, okrem iného zosúladenie právnych predpisov Bosny a Hercegoviny s *acquis* EÚ, ako aj podporu EÚ s cieľom účinne bojovať proti škodlivému zahraničnému zasahovaniu a dezinformačným kampaniam; vyzýva ESVČ a delegáciu EÚ v Bosne a Hercegovine, aby zintenzívnili úsilie pri propagácii výhod užšej integrácie a investovali do komunikačných kampaní na boj proti antidemokratickým naratívom a iným formám zahraničného vplyvu;

16. odsudzuje účasť orgánov entity Republika srbská na „Celosrbskom zhromaždení“, ktoré sa konalo 8. júna 2024 v Belehrade pod heslom „Jeden národ, jedno zhromaždenie“, a odmieta jeho vyhlásenie, ktoré ohrozuje suverenitu Bosny a Hercegoviny a ďalších krajín západného Balkánu a nepodporuje dobré susedské vzťahy; odsudzuje zasahovanie srbského prezidenta Alexandra Vučića do záležitostí Bosny a Hercegoviny vrátane vyjadrovania podpory nelegitímnym krokom Milorada Dodika a organizovania Ruskom podporovaného „Celosrbského zhromaždenia“, ktoré ohrozuje zvrchovanosť a územnú celistvosť Bosny a Hercegoviny;

17. odsudzuje rastúci škodlivý vplyv Iránu v krajine a na západnom Balkáne, ktorý ohrozuje bezpečnosť EÚ a jej členských štátov;

18. víta obnovenú a trvalú angažovanosť Bosny a Hercegoviny v Parlamentnom výbore pre stabilizáciu a pridruženie EÚ – Bosna a Hercegovina, čím sa plní jedna zo 14 kľúčových priorít, ktoré stanovila Komisia;

19. naliehavo vyzýva orgány Bosny a Hercegoviny, aby zreformovali koordinačný mechanizmus pre záležitosti EÚ, ktorý sa ukázal ako neúčinný a neefektívny pri riešení úloh súvisiacich s integráciou do EÚ; vyzýva orgány, aby v súlade s pripomienkami Komisie predložili národný program prijatia *acquis* EÚ (NPAA) a zabezpečili koordinované zosúladenie s *acquis* EÚ v celej krajine; zdôrazňuje, že po rozhodnutí Európskej rady o začatí prístupových rokovaní je potrebné vytvoriť operatívnu rokovaciu štruktúru vrátane vymenovania rokovacieho tímu a hlavného vyjednávača, ktorý bude plne oprávnený prezentovať pozíciu krajiny;

Demokracia a právny štát

20. vyjadruje poľutovanie nad tým, že politickí aktéri stále neuzákonili potrebné zmeny ústavy a volebného zákona na ich zosúladenie s Európskym dohovorom o ľudských právach a vykonanie príslušných rozhodnutí Ústavného súdu Bosny a Hercegoviny a Európskeho súdu pre ľudské práva s cieľom odstrániť všetky formy nerovnosti a diskriminácie vo volebnom procese a zabezpečiť nediskrimináciu, ochranu základných práv a rovnosť pre všetkých občanov Bosny a Hercegoviny v záujme „prechodu z Daytonu do Bruselu“; opakuje, že neuplatňovanie týchto rozhodnutí je nezlučiteľné s hodnotami EÚ a integráciou Bosny a Hercegoviny do EÚ; zdôrazňuje, že je potrebné, aby všetky procesy ústavnej a volebnej reformy boli inkluzívne, založené na komplexných konzultáciách s občanmi, občianskou spoločnosťou, nezávislými odborníkmi a všetkými príslušnými zainteresovanými stranami v krajine a v súlade s európskymi normami a zásadami; opakuje, že žiadna volebná reforma nesmie prehĺbiť ani upevniť etnické rozpory;

21. vyjadruje poľutovanie nad tým, že orgány Bosny a Hercegoviny nedokázali zjednotiť spoločnosť ani vytvoriť spravodlivý a funkčný

systém v krajine, ale skôr vo veľkej miere prispeli k prehlbovaniu rozporov; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby začali proces transparentných a inkluzívnych reforiem, ktorý by umožnil udržateľnú transformáciu Daytonskej mierovej dohody na ústavu, plne v súlade s európskymi normami a zásadami, s cieľom zabezpečiť funkčný, zodpovedný, reprezentatívny a všeobecne legitímny systém správy vecí verejných, prekonať etnicko-nacionalistické rozpory a dosiahnuť udržateľný pokrok na ceste do EÚ;

22. berie na vedomie zmeny volebného zákona, ktoré vykonal vysoký predstaviteľ v marci 2024 a ktorými sa zaviedli dôležité normy integrity a opatrenia na budovanie dôvery s cieľom obnoviť dôveru voličov vo volebný proces ako celok; vyzýva Parlamentné zhromaždenie Bosny a Hercegoviny, aby sa urýchlene zaoberalo všetkými nedoriešenými odporúčaniami OBSE/ODIHR, Benátskej komisie a Skupiny štátov proti korupcii (GRECO), najmä pokiaľ ide o záležitosti týkajúce sa volebnej správy, priebehu hlasovania a sčítavania hlasov, vedenia kampane a jej financovania, výslovného zákazu nepriameho kupovania hlasov, riešenia volebných sporov, boja proti dezinformáciám a zahraničnému zasahovaniu, zvýšenia ochrany novinárov a ukladania sankcií za zneužívanie administratívnych zdrojov;

23. víta skutočnosť, že komunálne voľby, ktoré sa konali 6. októbra 2024, boli založené na slobodnej súťaži a boli účinne riadené; vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa uskutočnili v prostredí, v ktorom chýbala sociálna a politická súdržnosť;

24. dôrazne odsudzuje konanie subjektu Republika srbská, ktoré oslabuje ústavný poriadok Bosny a Hercegoviny a právomoci štátnych orgánov, a jeho obštrukcie voči ústavnému súdu Bosny a Hercegoviny; odsudzuje všetky nezákonné kroky, ktoré sú v rozpore s ústavným rámcom, a vyzýva všetkých politických aktérov v Bosne a Hercegovine, aby uplatňovali proeurópsky prístup;

25. berie na vedomie obmedzený pokrok v reformách súdnictva v Bosne a Hercegovine, najmä pokiaľ ide o nezávislosť, profesionalitu, účinnosť a zodpovednosť súdneho systému; požaduje naliehavé opatrenia na urýchlenie reforiem v týchto oblastiach, zabezpečenie úplného zosúladenia s normami EÚ a posilnenie schopnosti súdnictva účinne slúžiť spravodlivosti a presadzovať zásady právneho štátu;

26. je naďalej vážne znepokojený korupciou, najmä korupciou na vysokej úrovni, v Bosne a Hercegovine, ktorá je štrukturálnym problémom pevne zakotveným vo veľmi zložitom systéme správy krajiny, a naliehavo vyzýva príslušné orgány, aby zaujali rozhodnejší, koordinovanejší, transparentnejší a proaktívnejší postoj v boji proti nej, a to aj zlepšením protikorupčných právnych predpisov v plnom súlade s medzinárodnými normami a odporúčaniami a zabezpečením účinného vykonávania zákonov, ako sú zákony o predchádzaní konfliktom záujmov a ochrane oznamovateľov; nabáda Bosnu a

Hercegovinu, aby sa zapojila do štruktúrovanej spolupráce a výmeny najlepších postupov s členskými štátmi; víta protikorupčnú stratégiu na roky 2024 – 2028 a prijatie akčného plánu na jej vykonávanie, ako aj prebiehajúce úsilie o medzinárodnú spoluprácu;

27. vyjadruje poľutovanie nad tým, že zákony o verejnom obstarávaní, o konflikte záujmov a o Vysokej rade pre sudcov stále nie sú v súlade s európskymi normami, a naliehavo požaduje prijatie nového zákona o Vysokej rade pre sudcov a prokuratúru v súlade s odporúčaniami Benátskej komisie; vyzýva na zriadenie nezávisle fungujúceho oddelenia pre majetkové priznania v rámci Vysokej rady pre sudcov a prokuratúru a zasadzuje sa za nestranné a účinné stíhanie prípadov korupcie na vysokých miestach;

28. zdôrazňuje, že je potrebné posilniť systém riadenia konfliktov záujmov osôb v najvyšších výkonných funkciách, najmä zabezpečením pravidelného a vecného overovania vyhlásení o záujmoch; zdôrazňuje, že všetky osoby v najvyšších výkonných funkciách, či už volené alebo menované, by mali podliehať jednotným informačným povinnostiam a že všetky takéto vyhlásenia by mali byť v záujme transparentnosti a verejnej zodpovednosti systematicky zverejňované a ľahko dostupné na internete;

29. naliehavo vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby zintenzívnila boj proti organizovanej trestnej činnosti; je hlboko znepokojený zraniteľnosťou voči prenikaniu trestnej činnosti do politických, právnych a hospodárskych systémov; vyjadruje uznanie orgánom Bosny a Hercegoviny za to, že 24. októbra 2024 podpísali dohodu o spolupráci s Eurojustom s cieľom zvýšiť účinnosť vyšetrovania a trestného stíhania v oblasti organizovanej trestnej činnosti, terorizmu, obchodovania s ľuďmi, počítačovej kriminality a iných trestných činností;

30. zdôrazňuje, že je potrebné zlepšiť spoluprácu s EÚ v boji proti obchodovaniu s drogami; vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby v rámci spolupráce s Agentúrou Európskej únie pre drogy (EUDA) vymenovala svojho korešpondenta;

31. víta nový zákon o boji proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a naliehavo vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby posilnila opatrenia v tejto oblasti vrátane prijatia nevyhnutných podzákonných predpisov potrebných na účinné vykonávanie zákona s osobitným dôrazom na účinné presadzovanie a monitorovanie; zdôrazňuje najmä potrebu úplného zosúladenia právnych predpisov v oblasti boja proti terorizmu s *acquis* EÚ a medzinárodným právom; vyzýva na zavedenie prísnejších sankcií za trestné činy terorizmu;

32. víta prijatie zákona Bosny a Hercegoviny o kontrole hraníc, ktorý je zameraný na zlepšenie dodržiavania európskych noriem, a vyzýva na úplné zosúladenie s vízovou politikou EÚ ako súčasť politiky kontrolovanej migrácie; zdôrazňuje, že Bosna a Hercegovina musí

dbať na bezpečnosť svojich hraníc a spolupracovať s agentúrou Frontex a susednými krajinami s cieľom zabrániť nelegálnej migrácii a zároveň zabezpečiť dostatočný prístup k azylovým konaniam pre osoby oprávnené na medzinárodnú ochranu;

33. zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť, aby sa vymenovanie vyšších policajných úradníkov, najmä v hraničnej polícii a Štátnej agentúre pre vyšetrovanie a ochranu (SIPA), zakladalo na zásluhách a uskutočňovalo prostredníctvom otvorených, štandardizovaných a transparentných výberových konaní;

34. pripomína potrebu profesionálnej a odpolitizovanej verejnej služby; víta kroky prijaté v rámci reformy verejnej správy; vyzýva na zníženie administratívnej záťaže vo verejnej správe; vyzýva orgány Bosny a Hercegoviny, aby zlepšili schopnosť verejných orgánov reagovať na žiadosti o informácie;

Základné slobody a ľudské práva

35. dôrazne odsudzuje diskrimináciu, násilie a nenávistné prejavy voči všetkým menšinám; vyzýva na účinné stíhanie takýchto incidentov; naliehavo vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby presadzovala a zaručila ľudské práva, nediskrimináciu a ochranu všetkých menšín; vyzýva na lepšie uplatňovanie mechanizmov boja proti diskriminácii v Bosne a Hercegovine s osobitným dôrazom na boj proti neznášanlivosti, nenávistným prejavom a všetkým formám nerovnosti; vyzýva orgány, aby zlepšili prístup k sociálnym službám, bývaniu, vzdelávaniu a zdravotnej starostlivosti pre všetky menšiny a zraniteľné skupiny; zdôrazňuje význam ochrany kultúrnych a jazykových prejavov všetkých menšín v Bosne a Hercegovine;

36. vyjadruje hlboké znepokojenie nad prudkým nárastom násilia – vrátane nových foriem digitálneho násilia – voči ženám, deťom, starším osobám a iným zraniteľným skupinám vrátane komunity LGBTIQ; naliehavo vyzýva orgány Bosny a Hercegoviny, aby zosúladili svoje politiky, právne predpisy a postupy v oblasti sexuálneho a digitálneho násilia páchaného na ženách a dievčatách s normami Rady Európy, najmä s Istanbulským dohovorom, príslušnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a *acquis* EÚ; požaduje cielenú podporu kľúčových inštitúcií, školenie odborníkov na poskytovanie účinnej podpory obetiam a zvýšenie povedomia verejnosti a inštitucionálnych kapacít na predchádzanie všetkým formám rodovo podmieneného násilia a boj proti nim; zdôrazňuje kľúčovú úlohu ženských združení pri poskytovaní pomoci najzraniteľnejším osobám; vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby vytvorila oficiálny centralizovaný systém zberu údajov o femicíde; víta rozhodnutie vlády Federácie Bosny a Hercegoviny z 9. apríla 2025 zahrnúť femicídu do trestného zákona a vyzýva parlament, aby tento nový zákon urýchlene schválil;

37. vyjadruje poľutovanie nad tým, že akčný plán pre rodovú rovnosť na roky 2023 – 2027 doteraz nebol dostatočne financovaný a monitorovaný; vyzýva na zvýšenie verejnej a politickej účasti žien v Bosne a Hercegovine; uznáva ďalšie prekážky a diskrimináciu, ktorým čelia ženy z etnických menšín, najmä v prístupe k službám;

38. odsudzuje skutočnosť, že Republika srbská prijala legislatívne zmeny, ktoré odstránili rodovú identitu ako chránenú charakteristiku, a zmeny, ktoré už nezaručujú ochranu detí s rôznou sexuálnou orientáciou a rodovou identitou;

39. vyzýva príslušné orgány Bosny a Hercegoviny, aby vypracovali a prijali očakávaný národný akčný plán na ochranu práv dieťaťa; zdôrazňuje, že chudoba a sociálne vylúčenie postihujú vysoké percento detí v krajine, najmä detí zo zraniteľných skupín vrátane rómskych detí, detí so zdravotným postihnutím, detí v konflikte so zákonom a migrujúcich detí; pripomína, že Bosna a Hercegovina musí dodržiavať svoje medzinárodné záväzky, aby sa na žiadne dieťa nezabudlo;

40. zdôrazňuje dôležitosť inkluzívneho a kvalitného vzdelávania vrátane práva na vzdelávanie v materinskom jazyku a okrem iného význam systematickej reformy rozdeľujúcich učebných osnov, ktoré vážne bránia vnútornej mobilite a obmedzujú zručnosti v oblasti kritického myslenia; opätovne požaduje ukončenie segregačných praktík v rámci systému „dve školy pod jednou strechou“, ktoré bránia sociálnej súdržnosti a rovnakým príležitostiam, a zdôrazňuje potrebu uprednostniť zmierenie a integráciu a chrániť právo každej národnostnej komunity vrátane menšín na jej kultúru, jazyk a identitu; požaduje prijatie spoločných učebných osnov v učebniciach dejepisu, ktoré by vychádzali zo súdne zistených skutočností týkajúcich sa vojny, aby sa zabránilo historickému revizionizmu, a nabáda EÚ, aby túto iniciatívu podporila;

41. vyzýva inštitúcie Bosny a Hercegoviny, aby v súlade s odporúčaním ombudsmana Bosny a Hercegoviny pre ľudské práva prijali právne predpisy na zabezpečenie účinného a rovnakého používania všetkých troch jej úradných jazykov, konkrétne chorvátskeho, bosnianskeho a srbského, ako aj latinky a cyriliky v externej komunikácii s občanmi; zdôrazňuje, že porušenie práva na rovnaké používanie jazyka a písma je v rozpore s ústavou Bosny a Hercegoviny, článkom 2 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a článkom 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd;

42. vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby zaručila slobodu zhromažďovania, združovania a prejavu a umožnila zapojenie občianskej spoločnosti do tvorby politík; vyzýva orgány, aby zabezpečili zmysluplný, systematický a inkluzívny proces verejných konzultácií; odsudzuje skutočnosť, že Republika srbská opätovne prijala zákon o „zahraničných agentoch“ v ruskom štýle, a naliehavo žiada orgány, aby ho zrušili; odsudzuje skutočnosť, že orgány Republiky srbskej

využívajú zákony o trestnom čine ohovárania ako nástroj na potláčanie slobody prejavu, a požaduje, aby sa tento trestný čin opäť stal výlučne predmetom občianskeho práva s cieľom zabrániť jeho zneužívaniu na obmedzovanie slobody prejavu; vyzýva Komisiu, aby zrušenie týchto zákonov prísne podmienila;

43. nabáda Radu ministrov Bosny a Hercegoviny, aby prijala stratégiu rozvoja priaznivého prostredia pre občiansku spoločnosť a zabezpečila jej jednoznačné zameranie na zlepšenie legislatívneho rámca a zaistenie výraznejšieho a transparentnejšieho financovania organizácií občianskej spoločnosti; vyzýva na posilnenie ochrany obhajcov ľudských práv v Bosne a Hercegovine vrátane aktivistiek, novinárov a mimovládnych organizácií;

44. zdôrazňuje kľúčový význam nezávislých médií a dodržiavania noriem v oblasti slobody prejavu; vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby vzhľadom na naliehavú finančnú krízu štátneho verejnoprávneho vysielateľa BHRT zabezpečila finančnú udržateľnosť a politickú nezávislosť verejnoprávnych vysielateľov a Regulačnej agentúry pre komunikácie Bosny a Hercegoviny; vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby prijala právne predpisy o transparentnosti vlastníctva médií a ich verejnom financovaní; vyzýva štát, aby urýchlil prijatie zákona o elektronických komunikáciách v súlade s aktom o digitálnych službách[1] (DSA) a novým aktom EÚ o slobode médií[2]; vyzýva na zabezpečenie plurality vo verejnoprávnych médiách na celom území Bosny a Hercegoviny vrátane rovnakého zastúpenia všetkých menšín; berie na vedomie, že po 12 rokoch obštrukcií bola vo Federácii Bosny a Hercegoviny vymenovaná rada pre verejnoprávne vysielanie, a vyzýva ju, aby zabezpečila nestranné a objektívne informovanie;

45. je hlboko znepokojený ruskou propagandou vo verejnoprávnom vysielaní entity Republika Srbská a vyjadruje poľutovanie nad vysielaním kanála RT (predtým Russia Today) v rozpore so sankciami EÚ;

46. odsudzuje politický tlak, útoky, zastrašovanie, hrozby, hanlivé vyjadrenia a strategické žaloby proti verejnej účasti voči novinárom a pracovníkom médií, najmä zo strany politikov na vysokej úrovni alebo ich zástupných organizácií a aktérov napojených na zahraničie; vyjadruje poľutovanie nad nedostatočným pokrokom pri zaručovaní

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1083 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje spoločný rámec pre mediálne služby na vnútornom trhu a mení smernica 2010/13/EÚ (Európsky akt o slobode médií) (Ú. v. EÚ L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

slobody prejavu a novelizácii právnych predpisov v oblasti trestného práva s cieľom posilniť ochranu novinárov pred hrozbami a útokmi v súlade s požiadavkami EÚ a vyzýva orgány, aby prijali zákony, ktoré účinne chránia novinárov, mimovládne organizácie, obhajcov ľudských práv, environmentálnych aktivistov a iné zainteresované strany pred strategickými žalobami proti verejnej účasti; zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť primerané následné opatrenia na justičnej úrovni v prípadoch hrozieb a násilia voči novinárom;

47. naliehavo vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby zabezpečila a účinne presadzovala príslušné zákony o všeobecných ľudských právach; naliehavo vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby stíhala diskriminačné trestné činy;

48. pripomína potrebu spravodlivého riadenia migrácie a azylu založeného na solidarite, ktoré spája dodržiavanie ľudských práv s účinnou kontrolou hraníc; vyzýva EÚ, aby pomohla Bosne a Hercegovine prevziať plnú zodpovednosť za riadenie prijímacích centier, ktoré sa často nachádzajú na hraniciach s EÚ, zabezpečiť dostatočné prijímacie podmienky a zaručiť prístup k účinným a uskutočniteľným azylovým konaniam pri plnom rešpektovaní medzinárodného práva a ľudských práv; je znepokojený správami o nedostatočných prijímacích podmienkach v centre v Lipe, ktoré financuje EÚ; zdôrazňuje, že je potrebné zvýšiť transparentnosť a demokratickú kontrolu pri prideľovaní a využívaní finančných prostriedkov EÚ v oblasti migrácie; víta aktualizovanú dohodu o štatúte Bosny a Hercegoviny s agentúrou Frontex a vyzýva na jej urýchlené podpísanie; pripomína, že akákoľvek prípadná dohoda s touto agentúrou by mala plne rešpektovať základné práva a medzinárodné normy; naliehavo vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby zintenzívnila svoje úsilie v boji proti cezhraničnej trestnej činnosti, najmä obchodovaniu s ľuďmi;

Zmierenie, regionálna spolupráca a dobré susedské vzťahy

49. pripomína, že základnými prvkami procesu rozširovania EÚ sú dobré susedské vzťahy a regionálna spolupráca;

50. zdôrazňuje význam zmierenia v Bosne a Hercegovine a naliehavo vyzýva všetky orgány, aby aktívne presadzovali a zaručili prístup k pravde, spravodlivosti a inkluzívnej náprave vrátane prijatia zákona na celoštátnej úrovni, ktorý by stanovil minimálne práva pre obete vojny v celej krajine, a podpory kultúry historického povedomia žien; uznáva, že zodpovednosť, ako aj vzájomný rešpekt medzi jednotlivcami a komunitami a podpora vzájomného porozumenia, najmä medzi mladými ľuďmi, môžu mať pozitívny vplyv na zmierenie; naliehavo žiada orgány Bosny a Hercegoviny, aby prijali národnú stratégiu pre justíciu v prechodnom období; vyzýva na ďalšie úsilie o riešenie otázky nezvestných osôb; naliehavo vyzýva Komisiu, aby vynaložila ďalšie úsilie na propagáciu, podporu a uľahčenie procesov zmierenia v Bosne a Hercegovine;

51. vyzýva orgány Bosny a Hercegoviny, aby urýchlili stíhanie vojnových zločinov v súlade s revidovanou štátnou stratégiou stíhania vojnových zločinov; zdôrazňuje význam posilnenej regionálnej spolupráce prostredníctvom vydávania podozrivých osôb, ako aj spolupráce medzi justičnými orgánmi a výmeny vo všetkých príslušných formálnych aspektoch zameraných na trestné stíhanie; nabáda orgány Bosny a Hercegoviny, aby zosúladili svoje právne predpisy s cieľom zabezpečiť, že všetky obete vojnových zločinov budú mať rovnaký prístup k právam a ochrane;

52. uznáva mimoriadne dôležitú úlohu, ktorú zohráva Medzinárodná komisia pre nezvestné osoby, a to aj zabezpečením inštitucionálnych kapacít, podporou rodín a poskytovaním dôkazov súdom; vyzýva EÚ, aby zabezpečila, že Medzinárodná komisia pre nezvestné osoby bude mať prístup k dostatočným finančným prostriedkom na pokračovanie vo svojej činnosti;

53. opakuje svoju výzvu na realizáciu dodatočných opatrení a konkrétnych programov, pokiaľ ide o udržateľný návrat utečencov a vnútorne vysídlených osôb, prístup k zdravotnej starostlivosti a zamestnaniu, sociálnu ochranu a vzdelávanie, ako aj plné dodržiavanie všetkých ich práv na odškodnenie nenávratného majetku;

54. vyjadruje poľutovanie nad všetkými formami historického revizionizmu, popierania genocídy, iredentizmu, glorifikácie vojnových zločinov a zločincov a spochybňovania faktov alebo nezávislosti a nestrannosti medzinárodných a domácich tribunálov, najmä zo strany politických lídrov;

55. je znepokojený prijatím Deklarácie o ochrane národných a politických práv a spoločnej budúcnosti srbského ľudu, ktorá je v rozpore s viacerými aspektmi Daytonskej mierovej dohody a ohrozuje zvrchovanosť, územnú celistvosť a jednotu Bosny a Hercegoviny; konštatuje, že myšlienky konceptu Srpski Svet sú nezlučiteľné so snahou o vstup do EÚ; vyzýva Srbsko, aby sa konštruktívne zaviazalo k stabilite a územnej celistvosti Bosny a Hercegoviny a aktívne podporovalo cestu pristúpenia Bosny a Hercegoviny;

56. zdôrazňuje význam preventívnej diplomacie v Bosne a Hercegovine; vyzýva ESVČ, aby posilnila rozvoj zručností svojich zamestnancov s cieľom zlepšiť porozumenie EÚ, pokiaľ ide o miestny historický, kultúrny a náboženský kontext, ako sa zdôrazňuje v správe o úlohe preventívnej diplomacie, ktorú Európsky parlament prijal v januári 2024;

57. víta rozhodnutie Valného zhromaždenia OSN vyhlásiť 11. júl za Medzinárodný deň reflexie a spomienky na genocídu v Srebrenici v roku 1995; vyzýva orgány, aby zaistili bezpečnosť v pamätnom centre Srebrenica-Potočari; zdôrazňuje, že pamätné centrum muselo byť kvôli bezpečnostným obavám dočasne zatvorené;

58. zdôrazňuje, že regionálna spolupráca v rámci spoločného regionálneho trhu je prospešná pre podporu hospodárskeho rastu; vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby urýchlene ratifikovala všetky regionálne dohody o mobilite v rámci berlínskeho procesu a aby prostredníctvom tohto trhu ďalej posilňovala hospodársku spoluprácu v súlade s cieľmi rozširovania EÚ;

Sociálno-ekonomické reformy

59. víta plán rastu pre západný Balkán, ktorý zahŕňa Nástroj na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán a ktorý predpokladá orientačné pridelenie viac ako 1 miliardy EUR pre Bosnu a Hercegovinu; víta prijatie návrhu programu reforiem Radou ministrov Bosny a Hercegoviny; vyzýva príslušné orgány Bosny a Hercegoviny, aby zabezpečili rýchle prijatie jej programu reforiem s cieľom zabrániť rozdeľovaniu pridelených finančných prostriedkov medzi ostatné krajiny západného Balkánu a vytvoriť spoľahlivý mechanizmus na transparentné, inkluzívne a včasné monitorovanie jeho vykonávania; zdôrazňuje, že treba uprednostniť kľúčové oblasti, ako je verejná správa, právny štát, boj proti korupcii, dekarbonizácia, digitalizácia, konektivita a rozvoj ľudského kapitálu, a zároveň riešiť sociálne výzvy; je presvedčený, že využitie príležitostí plánu rastu by posilnilo hospodárstvo Bosny a Hercegoviny; vyzýva Komisiu, aby preskúmala možnosti spolupráce s ochotnými a odhodlanými regionálnymi orgánmi, pričom sa flexibilnejšie využije nástroj na podporu reforiem a rastu;

60. pripomína, že finančné prostriedky EÚ na projekty v entite Republika srbská by mali zostať zmrazené, kým Republika srbská nezvráti úpadok demokracie a nezosúladí sa v plnej miere so SZBP;

61. nabáda Bosnu a Hercegovinu, aby čo najlepšie využila všetku finančnú podporu EÚ; vyzýva Komisiu aby naďalej poskytovala finančnú a technickú podporu integrácii Bosny a Hercegoviny do EÚ na základe jasne vymedzenej podmienenosti a dôsledného monitorovania výdavkov a výsledkov v súlade s cieľmi EÚ týkajúcimi sa účinného a zodpovedného rozpočtového hospodárenia; domnieva sa, že finančné prostriedky EÚ by mali lepšie podporovať demokratické reformy v krajine; v tejto súvislosti žiada o preprogramovanie príslušného financovania EÚ tak, aby sa viac prostriedkov nasmerovalo na podporu technickej pomoci pri čerpaní fondov, reforiem súdnictva a protikorupčných opatrení; okrem toho vyzýva EÚ a krajiny západného Balkánu, aby vytvorili rámec na plodnú spoluprácu s Európskou prokuratúrou (EPPO) s cieľom zabezpečiť, že EPPO bude môcť účinne vykonávať svoje právomoci v prístupových krajinách; nabáda Bosnu a Hercegovinu, aby urýchlene uzavrela bilaterálne pracovné dohody s EPPO;

62. vyjadruje poľutovanie nad tým, že udržateľnému zlepšeniu a pokroku v tejto oblasti bráni aj štruktúra riadenia a nedostatok celoštátnych stratégií vo všetkých oblastiach a na všetkých úrovniach; požaduje

urýchlené vymenovanie koordinátora IPA III a vyzýva na lepšie čerpanie finančných prostriedkov IPA III v Bosne a Hercegovine, a to aj na miestnej a regionálnej úrovni; žiada, aby sa posilnila schopnosť miestnych a regionálnych orgánov vykonávať sociálno-ekonomické reformy a riadiť projekty spolufinancované z fondov EÚ s cieľom zvýšiť čerpanie prostriedkov a znížiť regionálne nerovnosti;

63. naliehavo vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby sa prednostne zamerala na opatrenia na zlepšenie konkurencieschopnosti a podnikateľského prostredia a zároveň zlepšila hospodársku a sociálnu súdržnosť vrátane pokroku smerom k Európskemu pilieru sociálnych práv, posilnila hospodársku diverzifikáciu, podporila digitálnu a zelenú transformáciu, riešila otázku neformálnej ekonomiky a bojovala proti nezamestnanosti;

64. vyjadruje znepokojenie nad mimoriadne negatívnym demografickým vývojom v krajine, ktorý je spôsobený najmä veľkým počtom odchádzajúcich mladých ľudí, a zdôrazňuje, že je dôležité urýchlene prijať ďalšie opatrenia na riešenie tohto problému; žiada, aby sa pozornosť zamerala na mládež ako hnaciu silu integrácie krajiny do EÚ; vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby dokončila a prijala záruku pre mladých ľudí s cieľom zlepšiť prístup mladých ľudí k zamestnaniu, vzdelávaniu, odbornej príprave a učňovskej príprave, riešiť vysokú nezamestnanosť mládeže a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a podporiť sociálne začlenenie;

65. nabáda inštitúcie EÚ, aby v spolupráci s občianskou spoločnosťou a expertmi vypracovali spôsoby, ako zaistiť flexibilitu a prenosnosť zdravotnej a sociálnej ochrany s cieľom zabezpečiť rovnosť a mobilitu v rámci Bosny a Hercegoviny;

66. víta výzvy na urýchlenú integráciu všetkých krajín západného Balkánu do jednotného digitálneho trhu EÚ pred skutočným členstvom v EÚ, čo by zásadne prispelo k vytvoreniu bezpečného digitálneho prostredia;

Energetika, životné prostredie, biodiverzita, udržateľný rozvoj a konektivita

67. nabáda Bosnu a Hercegovinu, aby urýchlila diverzifikáciu zdrojov energie, najmä pokiaľ ide o ukončenie jej závislosti od plynu z Ruska; naliehavo vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby zvýšila energetickú bezpečnosť a efektívnosť posilnením svojich elektrických prenosových a distribučných sietí, prepojením s európskym trhom a prechodom na obnoviteľné zdroje energie, najmä na slnečnú a veternú energiu, a zároveň zabezpečila zmysluplné verejné konzultácie a účinné environmentálne záruky;

68. naliehavo vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby prijala svoj dlho odkladaný národný energetický a klimatický plán a vykonávala celoštátne stratégie ochrany životného prostredia, a to aj

prostredníctvom právnej ochrany svojich kandidátskych lokalít siete Emerald, zlepšenia primeranosti svojej siete Emerald a zabezpečenia úplného vykonávania smernice o biotopoch[1], smernice o vtákoch[2] a rámcovej smernice o vode[3], a aby zároveň zlepšila kvalitu a transparentnosť investícií do životného prostredia; opätovne zdôrazňuje potrebu účinnej ochrany a zlepšovania kvality ovzdušia a vody, ako aj účinných, primeraných a odrádzajúcich sankcií za porušenie právnych predpisov v oblasti životného prostredia; konštatuje, že pokrok v oblasti ochrany životného prostredia a klímy a zosúlaďovania s normami EÚ zostáva obmedzený, a preto naliehavo vyzýva orgány Bosny a Hercegoviny, aby zabezpečili väčšie zosúladenie s normami a politickými cieľmi EÚ v oblasti ochrany klímy a energetiky v súlade so zelenou agendou z roku 2020 a Parížskou dohodou;

69. vyzýva orgány Bosny a Hercegoviny, aby znížili cezhraničné znečistenie ovzdušia, najmä v prípade ropnej rafinérie Bosanski Brod; pripomína, že Bosna a Hercegovina je signatárskou stranou Dohovoru o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice (Espoo, 1991) a je viazaná povinnosťami, ktoré z neho vyplývajú;

70. zdôrazňuje potrebu zlepšiť ex ante komplexné strategické environmentálne hodnotenia s významným zapojením miestnych komunít, organizácií občianskej spoločnosti a nezávislých expertov; zdôrazňuje potrebu zvýšiť transparentnosť postupov pre infraštruktúrne projekty v ekologicky citlivých odvetviach; zdôrazňuje dôležitosť väčšieho začleňovania environmentálneho hľadiska do všetkých odvetvových politík;

71. naliehavo žiada krajinu, aby zaviedla opatrenia na ochranu biodiverzity a ekologickej integrity riek v súlade s Dohovorom z Espoo;

72. vyjadruje hlboké znepokojenie nad škodlivým vplyvom banskej činnosti vrátane tej, ktorú vykonávajú zahraničné spoločnosti, na životné prostredie v Bosne a Hercegovine a na zdravie jej občanov; vyzýva všetky banské subjekty pôsobiace v Bosne a Hercegovine, aby v plnej miere dodržiavali vnútroštátne právne predpisy a uprednostňovali ochranu životného prostredia a verejného zdravia;

---

[1] Smernica Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

[2] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES z 30. novembra 2009 o ochrane voľne žijúceho vtáctva (Ú. v. EÚ L 20, 26.1.2010, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

[3] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia Spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva (Ú. v. ES L 327, 22.12.2000, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

73. zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné, aby Federácia Bosny a Hercegoviny prijala spravodlivý a moderný zákon o lesoch založený na odborných znalostiach; ďalej vyzýva na silnejšiu ochranu lesov a riek prostredníctvom lepšieho inšpekčného dohľadu a vytvorenia prísneho právneho rámca v súlade s environmentálnymi a systémovými normami; požaduje zrušenie ustanovenia v príslušnom nariadení Federácie Bosny a Hercegoviny, ktoré umožňuje vypúšťanie odpadových vôd do riek s minimálnym dohľadom, čo predstavuje významnú hrozbu pre verejné zdravie a životné prostredie;

74. vyzýva Bosnu a Hercegovinu, aby urýchlene dokončila a prijala právne vymedzenie lokality Livanjsko Polje ako chránenej krajinnej oblasti kategórie V a zabezpečila primerané monitorovanie;

75. vyjadruje solidaritu s Bosnou a Hercegovinou a všetkými obeťami ničivých povodní a zosuvov pôdy, ku ktorým došlo 3. a 4. októbra 2024; vyzýva orgány Federácie Bosny a Hercegoviny, aby zvýšili podporu postihnutým a zabezpečili odstránenie všetkých nedostatkov v oblasti presadzovania práva a správy lesov, ktoré mohli zhoršiť katastrofu;

°

° °

76. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Rade, Komisii, predsedníctvu, Rade ministrov a Parlamentnému zhromaždeniu Bosny a Hercegoviny, vládam a parlamentom Federácie Bosny a Hercegoviny, Republiky srbskej a dištriktu Brčko a Úradu vysokého predstaviteľa.